

نگرش دانشجویان پزشکی و اساتید زبان انگلیسی نسبت به کتاب زبان تخصصی پزشکی؛

چالش‌ها و کاربردهای ضمنی برای اساتید دروس زبان تخصصی دانشگاهی

معصومه محبی^۱، دکتر غلامرضا حسامی^۲، دکتر گیتی کریمخانلویی^۳

نویسنده مسئول: تهران، دانشگاه پیام نور تهران Spring_1424@Yahoo.com

دریافت: ۹۱/۱۱/۱۸ پذیرش: ۹۲/۴/۱۶

چکیده

زمینه و هدف: کتاب‌ها و مطالب آموزشی زبان تخصصی را شاید بتوان مهم‌ترین رکن در برنامه‌ی آموزش زبان انگلیسی با اهداف دانشگاهی در ایران در نظر گرفت. بنابراین، ارزیابی آن‌ها می‌تواند به شناسایی نقاط ضعف و قوت آن‌ها کمک کرده، و باعث ارتقای کیفیت آن‌ها شود. هدف این مطالعه بررسی نگرش‌های دانشجویان پزشکی و اساتید زبان انگلیسی نسبت به کتاب زبان تخصصی پزشکی و همچنین بررسی چالش‌هایی بود که در حیطه‌ی آموزش و یادگیری زبان وجود داشته است.

روش بررسی: به منظور انجام این مطالعه ۱۷۵ دانشجوی رشته‌ی پزشکی و ۲۵ تن از اساتید زبان انگلیسی از چهار دانشگاه پزشکی کشور (دانشگاه تهران، دانشگاه شهید بهشتی تهران، دانشگاه آزاد اسلامی تهران، و دانشگاه زنجان) انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسش‌نامه و مصاحبه استفاده گردید. آزمون آماری مورد استفاده آزمونهای T-test و MANOVA بودند.

یافته‌ها: نتایج مطالعه‌ی آماری نشان داد که تفاوت معناداری بین نگرش دانشجویان و اساتید نسبت به کتاب زبان تخصصی پزشکی وجود نداشت، ولی تفاوت معناداری بین نگرش آن‌ها نسبت به شش جنبه‌ی مختلف کتاب وجود داشت. نتایج مصاحبه هم نشان داد که کلاس‌های پرجمعیت، نبود کتب مناسب نیاز فراگیران، نبود اهداف مشخص در حیطه‌ی زبان تخصصی، و کمبود زمان از بزرگترین چالش‌های دانشجویان پزشکی و اساتید زبان بود. **نتیجه گیری:** یافته‌های این پژوهش نشان داد که اگرچه نگرش‌های مثبتی نسبت به کتاب وجود دارد، ولی بیشتر اساتید، آن را برای آموزش زبان تخصصی کافی نمی‌دانند. به علاوه آن‌ها بر این عقیده‌اند که، تعداد دانشجویان در کلاس‌ها باید کاهش یابد، اهداف آموزش زبان در حیطه‌ی پزشکی مشخص شود و سپس بر اساس آن اهداف، مطالب درسی مناسب نیاز یادگیرندگان فراهم گردد.

واژگان کلیدی: نگرش، کتب درسی زبان تخصصی، معلمان، یادگیرندگان، چالش‌ها

مقدمه

و تکالیف، تعیین کننده‌ی اهداف یادگیری و حامی معلمان کم تجربه و کم اعتماد به نفس می‌باشد (۲). در برخی از محیط‌های آموزشی که زبان انگلیسی به عنوان زبان خارجی مورد استفاده قرار می‌گیرد کلاس‌های انگلیسی با اهداف خاص

کتاب نقش بسیار مهمی در حوزه‌ی برنامه‌های آموزش زبان عمومی و تخصصی دارد و دومین فاکتور مهم بعد از معلم به‌شمار می‌رود (۱). کتاب منبع مفیدی برای یادگیری، برای ارایه‌ی مطالب درسی، برای رجوع یادگیرندگان، منبعی از ایده‌ها

۱- کارشناس ارشد آموزش زبان انگلیسی، دانشگاه پیام نور تهران.

۲- دکترای آموزش زبان انگلیسی، استادیار دانشگاه پیام نور

۳- دکترای آموزش زبان انگلیسی، استادیار دانشگاه علوم پزشکی زنجان

ممکن است تنها منبع زبان انگلیسی باشد. در چنین محیط‌هایی کتاب نقش به‌سزایی در روبرو کردن یادگیرندگان با زبان دارد. پس مطالب درسی برای اینکه به یادگیری کمک کنند باید معتبر باشند؛ برای اینکه ایجاد انگیزه کنند باید یادگیرنده را به چالش کشانده، همچنین قابل دسترس باشند؛ برای پیشبرد یادگیری باید یادگیرنده را به تفکر درباره‌ی زبان و استفاده از آن تشویق کنند؛ برای اینکه ایجاد انگیزه کنند باید حاوی تمرینات متنوعی باشند و برای اینکه از سبک‌های متفاوت یادگیرندگان حمایت کنند باید حاوی تمرینات و تکالیفی با سطح دشواری‌های متفاوت باشند (۳). یک کتاب خوب زبان تخصصی باید مناسب نیاز یادگیرندگان و معلمان باشد. باید یادگیرنده را تشویق به یادگیری کند. فرصتی برای او فراهم آورد تا از دانش و مهارت قبلی خود استفاده کند و همچنین حاوی محتوایی باشد که هم معلمان و هم یادگیرندگان بتوانند بر آن فایز آیند (۴). در حالی‌که بسیاری از محققان به مزایای گسترده کتاب‌های زبان انگلیسی اشاره می‌کنند، محققان دیگری نیز هستند که به معایب آن‌ها اشاره می‌کنند. برای مثال به عقیده‌ی سواز کتابهای انگلیسی با اهداف خاص علی‌رغم موفقیت تجاری‌شان از نقص‌های آموزشی رنج می‌برند (۵). بسیاری از این کتاب‌ها اغلب به‌عنوان مسکنی برای همه دردها تجویز می‌گردند (۶). بیشتر کتب انگلیسی با اهداف خاص محتوا محور هستند، همانطور که می‌دانیم هیچ تضمینی برای ایجاد انگیزه و علاقه در کتاب‌های صرفاً محتوا محور وجود ندارد. در واقع محتوای بسیاری آن‌ها اغلب به‌عنوان تنها وسیله‌ای برای تمرین زبان به کار می‌رود که به‌درستی با دیگر مطالب برحسب موضوع عجین نشده‌اند (۷). در حالی‌که بحث و گفتگوی بسیاری درباره‌ی استفاده یا عدم استفاده از کتب زبان وجود دارد، آن‌ها هنوز هم محبوبیت خود را حفظ کرده، یک نیاز برای رشد آموزشی به‌شمار می‌آیند (۸). از دهه‌ی هفتاد سال ۱۹۷۰ تحولی به‌وجود آمد که یادگیرندگان را محور آموزش زبان قرار داد و کتاب را مهم‌ترین منبع در رسیدن به

اهدافی دانست که برحسب نیاز یادگیرندگان تعیین شده‌اند. ولیکن کتاب نباید الزاماً تعیین کننده‌ی آن اهداف باشد، بلکه باید در خدمت معلمان و یادگیرندگان باشد (۹). یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که در حیطه‌ی یادگیری زبان عمومی و تخصصی وجود دارد ارزیابی کتب درسی است. ارزیابی کتاب باعث شناسایی نقاط ضعف و قوت آن می‌شود تا از نقاط قوت آن استفاده بهینه شود و نقاط ضعف آن از طریق اقتباس از دیگر مطالب درسی تقویت شود (۲). فرایند نظام‌مند ارزیابی مطالب درسی، پروسه‌ی انتخاب کتاب را بیشتر تسهیل می‌بخشد، به ما اطمینان می‌دهد که کتاب منتخب بر حسب نیاز و علایق یادگیرندگان بوده، همچنین هماهنگ با ایدئولوژی ماهیت زبان باشد (۱۰). کتاب "Medical Terminology" (۱۱) در برخی از دانشکده‌های پزشکی ایران، به‌عنوان تنها منبع زبان تخصصی و در برخی به‌عنوان کتاب کمکی مورد استفاده قرار می‌گیرد. با مرور تحقیقات انجام گرفته در حیطه‌ی ارزیابی کتاب، دریافتیم که بحث و مطالعات زیادی در حیطه‌ی کتاب‌های انگلیسی با اهداف خاص صورت گرفته است ولیکن بیشترین مطالعات و مباحث بر روی کتاب‌هایی بوده که توسط انتشارات سمت (سازمان دولتی که مسوولیت نشر کتاب‌های دانشگاهی را دارد) منتشر گردیده است. مطالعات خیلی کمتری بر روی کتاب‌های انگلیسی با اهداف خاص صورت گرفته که مولفان آن‌ها انگلیسی زبان بوده، همچنین هم از دیدگاه معلمان و هم از دیدگاه یادگیرندگان ارزیابی شده باشند. بنابراین هدف این مطالعه ارزیابی نگرش دانشجویان پزشکی و اساتید زبان خارجه نسبت به کتاب زبان تخصصی پزشکی و همچنین بررسی چالش‌هایی بود که در حیطه‌ی آموزش زبان تخصصی پزشکی وجود دارد. طبق اهداف مطالعه، فرضیه‌ها و سوالات مصاحبه زیر مطرح شد:

هیچ تفاوت معناداری بین نگرش دانشجویان پزشکی و اساتید زبان انگلیسی نسبت به کتاب زبان تخصصی پزشکی وجود ندارد. هیچ تفاوت معناداری بین نگرش دانشجویان پزشکی و اساتید

شد و پس از جمع آوری و بررسی، ضریب آلفای کرونباخ برای آن محاسبه شد که مقدار آن ۹۰ درصد بود. این پرسش نامه دارای دو قسمت بود: قسمت اول آن شامل سوالات مربوط به مشخصات فردی و زمینه‌ای دانشجویان و اساتید بود و قسمت دوم مشتمل بر ۲۳ سوال مربوط به شش جنبه از کتاب زبان تخصصی بود: ۱. کاربرد ۲. مرتبط بودن آن با اهداف آموزشی ۳. مسایل زبانی ۴. محتوا ۵. مهارت‌ها و ۶. تنوع تمرینات و طراحی آن. پس از کسب اجازه از سوی مدیر گروه هر دانشگاه و اساتید زبان انگلیسی هر کلاس و توضیح مختصر درباره‌ی اهداف پژوهش، ۲۰۰ پرسش‌نامه بین دانشجویان توزیع شد که ۱۷۵ پرسش‌نامه برگشت داده شد. قابل ذکر است که بیشتر پرسش‌نامه‌های اساتید در دفتر هریک از آن‌ها و تعدادی هم از طریق ایمیل جمع آوری شد. به منظور پاسخ‌گویی به هریک از سوالات پرسش‌نامه از مقیاس ۵ امتیازی لیکرتی (عالی تا ضعیف با نمره گذاری ۱ تا ۵) استفاده شد. برای محاسبه‌ی آماری از آزمون‌های آماری T-test و MANOVA به منظور آنالیز داده‌ها استفاده شد. ابزار دوم برای جمع آوری اطلاعات مصاحبه بود که بین ۱۰ تن از اساتید زبان انگلیسی و ۱۰ تن از دانشجویان پزشکی از جامعه‌ی آماری به مدت ۲۰ دقیقه به صورت انفرادی انجام گرفت. هدف از انجام مصاحبه بررسی چالش‌هایی بود که دانشجویان پزشکی و اساتید زبان انگلیسی در امر آموزش و یادگیری زبان مواجه بودند.

یافته‌ها

یافته‌های آماری: برای مقایسه‌ی نگرش دانشجویان و اساتید نسبت به کتاب، از آزمون Independent T-test استفاده شد. میانگین نمرات دانشجویان و اساتید به ترتیب ۲۳/۴۰ و ۳۴/۴۶ بوده است (جدول ۱).

زبان انگلیسی نسبت به شش جنبه از کتاب زبان تخصصی پزشکی وجود ندارد.

دانشجویان پزشکی و اساتید زبان انگلیسی با چه چالش‌هایی در امر آموزش و یادگیری زبان در کلاس‌های پرجمعیت مواجه اند؟

اگر یک کتاب زبان طراحی مناسبی نداشته باشد چه چالش‌هایی را در امر آموزش و یادگیری بوجود خواهد آورد؟ آیا کتاب Medical Terminology به مهارت خواندن و درک مطلب هم کمک می‌کند؟

دانشجویان و اساتید زبان با چه چالش‌های دیگری نیز مواجه اند؟

روش بررسی

در این مطالعه از دو نوع روش نظرسنجی (پرسش‌نامه‌ای و مصاحبه‌ای) برای جمع آوری اطلاعات استفاده گردید. جامعه‌ی مورد مطالعه در این پژوهش شامل ۱۷۵ دانشجوی رشته‌ی پزشکی از چهار دانشگاه پزشکی کشور (تهران، شهید بهشتی تهران، آزاد اسلامی تهران و پزشکی زنجان) با میانگین سنی بین ۱۸ تا ۲۷ سال (۱۱۸ زن و ۵۷ مرد) و ۲۵ تن از اساتید زبان انگلیسی از همان دانشگاه‌ها با مدرک تحصیلی دکترا از رشته‌های زبان انگلیسی با سابقه‌ی تدریس ۵ تا ۴۰ سال که با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. پرسش‌نامه مورد استفاده در این مطالعه پرسش‌نامه اصلاح شده بالغی زاده و رحیمی بود که در اصل توسط شلدون در سال ۱۹۸۸ ابداع گردید (۱۲ و ۱۳). برای درک بهتر سوالات پرسش‌نامه، ابتدا سوالات به فارسی ترجمه شدند. به منظور روایی، پرسش‌نامه در اختیار چند تن از صاحب نظران فن قرار گرفت و با اعمال برخی اصلاحات مورد تایید قرار گرفت. برای تعیین پایایی آن، از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. بدین منظور ابتدا پرسش‌نامه بین ۲۵ نفر از دانشجویان به طور تصادفی توزیع

جدول ۱: آمار توصیفی برای نگرش گروه‌ها نسبت به کتاب زبان تخصصی پزشکی

گروه	تعداد	میانگین	انحراف از معیار	خطای استاندارد شده میانگین
اساتید	۲۵	۳۴/۴۶	۶/۵۲	۱/۳۰
دانشجویان	۱۷۵	۳۲/۴۰	۶/۸۰	۰/۵۱

نتایج آزمون Independent T-test نشان می‌دهد که بین نگرش دانشجویان و اساتید زبان نسبت به کتاب وجود ندارد. بنابراین فرضیه‌ی اول تایید می‌شود (جدول ۲).
 $t(198)=1/42, p=0/156 > 0/05, r=10$ تفاوت معناداری

جدول ۲: آمار Independent T-test برای نگرش گروه‌ها نسبت به کتاب زبان تخصصی پزشکی

T-test برای تساوی میانگین‌ها					تست Levene برای تساوی واریانس‌ها				
F	p	T	Df	Sig. (2- tailed)	تفاوت میانگین‌ها	تفاوت خطای استاندارد	95% Confidence Interval of the Difference		
							Lower	Upper	
۱/۰۱۰	۰/۳۱۶	۱/۴۲	۱۹۸	۰/۱۵۶	۲/۰۶	۱/۴۴	-۰/۷۹	۴/۹۱	با فرض تساوی واریانس‌ها
		۱/۴۷	۳۱/۹۴	۰/۱۵۱	۲/۰۶	۱/۴۰	-۰/۷۹	۴/۹۱	با فرض عدم تساوی واریانس‌ها

برای مقایسه‌ی نگرش دانشجویان و اساتید زبان نسبت به شش جنبه از کتاب؛ کاربرد، مرتبط بودن آن با اهداف آموزشی، مسائل زبانی، محتوا، مهارت‌ها، و تنوع تمرینات و طراحی آن، از آزمون Multivariate Analysis of Variance (MANOVA) استفاده شد. براساس نتایج جدول شماره ۳: $f(3,193)=3/85, p=0/001 < 0/05, \eta^2=0/10$ می‌توان نتیجه‌گیری کرد که تفاوت معناداری بین نگرش دانشجویان و اساتید نسبت به شش جنبه از کتاب وجود دارد. بنابراین فرضیه دوم نقض می‌شود.

جدول ۳: Multivariate Test

	Effect	Value	F	Hypothesis df	Error df	Sig.	Partial Eta Squared
Intercept	Pillai's Trace	۰/۹۲۴	۳۹۲/۹۱۷	۶	۱۹۳	۰/۰۰۰	۰/۹۲۴
	Wilks' Lambda	۰/۰۷۶	۳۹۲/۹۱۷	۶	۱۹۳	۰/۰۰۰	۰/۹۲۴
	Hotelling's Trace	۱۲/۲۱۵	۳۹۲/۹۱۷	۶	۱۹۳	۰/۰۰۰	۰/۹۲۴
	Roy's Largest Root	۱۲/۲۱۵	۳۹۲/۹۱۷	۶	۱۹۳	۰/۰۰۰	۰/۹۲۴
Group	Pillai's Trace	۰/۱۰۷	۳/۸۵۲	۶	۱۹۳	۰/۰۰۱	۰/۱۰۷
	Wilks' Lambda	۰/۸۹۳	۳/۸۵۲	۶	۱۹۳	۰/۰۰۱	۰/۱۰۷
	Hotelling's Trace	۰/۱۲۰	۳/۸۵۲	۶	۱۹۳	۰/۰۰۱	۰/۱۰۷

Roy's Largest Root	۰/۱۲۰	۳/۸۵۲	۶	۱۹۳	۰/۰۰۱	۰/۱۰۷
اهداف آموزشی ($p = ۰/۰۵۲ > ۰/۰۵$) نسبت به جنبه‌ی مسایل زبانی در کتاب ($p = ۰/۱۷۶ > ۰/۰۵$)؛ نسبت به جنبه‌ی محتوای کتاب ($p = ۰/۳۱۶ > ۰/۰۵$) وجود ندارد. ولی تفاوت معناداری بین نگرش آن‌ها نسبت به جنبه‌ی مهارت‌ها ($p = ۰/۰۱۲ < ۰/۰۵$)؛ و جنبه تنوع تمرینات و طراحی کتاب ($p = ۰/۰۳۶ < ۰/۰۵$) وجود دارد.						اگرچه $F\text{-value} = ۳/۸۵$ نشان می‌دهد که تفاوت معناداری بین نگرش دانشجویان و اساتید نسبت به شش جنبه از کتاب وجود دارد، بررسی دقیق تفاوت‌ها بین دو گروه (جدول ۳) از طریق آزمون Univariate Test نشان می‌دهد که هیچ تفاوت معناداری بین نگرش دانشجویان و اساتید نسبت جنبه کاربرد کتاب ($P = ۰/۰۶۶ > ۰/۰۵$)؛ نسبت به جنبه‌ی مرتبط بودن آن با

جدول ۳: Univariate Tests

متغیرهای وابسته	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.	Partial Eta Squared
کاربرد	Contrast	۱	۲۹۲/۵۷۱	۳/۴۲۸	۰/۰۶۶	۰/۰۱۷
	Error	۱۹۸	۸۵/۳۵۱			
ارتباط اهداف	Contrast	۱	۴۰۱/۷۸۶	۳/۸۳۵	۰/۰۵۲	۰/۰۱۹
	Error	۱۹۸	۱۰۴/۷۶۶			
مسائل زبانی	Contrast	۱	۱۰۴/۷۶۶	۱/۸۴۲	۰/۱۷۶	۰/۰۰۹
	Error	۱۹۸	۵۶/۷۲۶			
محتوا	Contrast	۱	۶۳/۵۰۴	۱/۰۰۹	۰/۳۱۶	۰/۰۰۵
	Error	۱۹۸	۶۲/۹۴۵			
مهارت‌ها	Contrast	۱	۴۵۷/۱۴۳	۶/۳۸۳	۰/۰۱۲	۰/۰۳۱
	Error	۱۹۸	۷۱/۶۲۰			
تنوع و طرح	Contrast	۱	۴۲۷/۲۱۵	۴/۴۳۷	۰/۰۳۶	۰/۰۲۲
	Error	۱۹۸	۹۶/۲۷۶			

سروصدای زیاد، نرسیدن صدای استاد به کل کلاس، مشکل کنترل کلاس، استاد محور بودن کلاس‌ها، نادیده گرفته شدن دانشجویان ساکت و ضعیف، ارزیابی نشدن یادگیری بیشتر دانشجویان به دلیل ضیق وقت، ناهمگون بودن سطح مهارت زبانی دانشجویان در یک کلاس، بی جواب ماندن

نتایج مصاحبه: به منظور انجام این مصاحبه چهار سوال از شرکت کنندگان پرسیده شد. در جواب سوال اول مصاحبه، تقریباً همه‌ی دانشجویان و اساتید زبان بر این باور بودند که کلاسهای پرجمعیت یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های آن‌هاست. بیشتر آن‌ها بیان کردند که در چنین کلاس‌هایی مشکلاتی مانند

بیشتر سوالات دانشجویان، ناتمام ماندن کار کلاسی و عدم امکان بحث و گفتگو در کلاس وجود دارد.

بیشتر اساتید بر این عقیده‌اند که آموزش زبان با زیاد بودن جمعیت کلاس منافات دارد. چون آموزش زبان نیاز به تعامل، نیاز به کارگروهی یا کار دو نفره دارد. ولی در کلاس‌های پرجمعیت امکان چنین تعاملی وجود ندارد. به گفته این اساتید در چنین کلاس‌های آن‌ها مجبور هستند از روش تدریس سخنرانی محور استفاده کنند، چون روش‌های دیگر نیاز به کلاس‌های کم جمعیت دارد. چهار تن از اساتید نیز از غیر ممکن بودن امتحان تشریحی در این کلاسها، عدم دادن تکالیف درسی و چک کردن آن‌ها در کلاس و همچنین عدم درگیر کردن دانشجویان در کار کلاسی بیشتر از چهار یا پنج نفر خبر دادند.

در خصوص سوال دوم مصاحبه، بیشتر دانشجویان و اساتید بر این عقیده بودند که طراحی خوب یک کتاب می‌تواند تاثیر مستقیمی بر انگیزه آن‌ها بگذارد. به گفته‌ی اساتید، تصاویر و عکس‌های رنگی در کتاب به حافظه تصویری یادگیرنده کمک می‌کند و باعث یادگیری بهتر مطالب می‌شود. به اعتقاد بیشتر دانشجویان، کتاب زبان تخصصی پزشکی باید رنگی باشد. بیشتر دانشجویان از رنگی نبودن کتاب زبان تخصصی (MT) خود ناراضی بودند و اظهار می‌کردند که این کتاب در اصل رنگی و دارای تصاویر واضحی بوده که در ایران به صورت سیاه و سفید با فونت ریزتر تجدید چاپ شده است.

در جواب به سوال ۳ مصاحبه، بیشتر اساتید بر این عقیده بودند که هدف کتاب MT آموزش لغات پزشکی از طریق پیشوندها، پسوندها و ریشه یابی می‌باشد و متون داخل آن بسیار ساده و کوتاه بوده، نمی‌تواند به مهارت خواندن و درک مطلب یادگیرندگان کمک کند. ولی بیشتر دانشجویان عقیده داشتند که متون این کتاب به مهارت خواندن و درک مطلب آن‌ها هم کمک می‌کند. این دانشجویان از نبود یا نامناسب بودن دیگر کتابهای زبان تخصصی پزشکی خود شکایت داشتند. تقریباً

همه‌ی اساتید بر این اعتقاد بودند که یک دانشجوی پزشکی باید قادر باشد مطالب و مقاله‌های پزشکی بخواند. بیشتر اساتید کتاب MT را برای آموزش زبان تخصصی پزشکی کافی نمی‌دانستند.

سوال ۴ مصاحبه، مربوط به دیگر چالش‌هایی بود که در حیطه‌ی آموزش و یادگیری زبان تخصصی وجود داشت. بیشتر اساتید و دانشجویان علاوه بر کلاس‌های پرجمعیت به چالش‌هایی دیگری مانند: کمبود زمان، عدم وجود کتب و مطالب درسی مناسب با نیاز دانشجویان، چند سطحی بودن مهارت زبانی دانشجویان، کمبود یا عدم وجود تجهیزات سمعی و بصری اشاره کردند. دانشجویان علاوه بر موارد ذکر شده به فشردگی برنامه‌های درسی خود، ناکافی بودن دانش اساتید زبان از علم پزشکی اشاره کردند. اساتید هم علاوه بر موارد ذکر شده به نبود اهداف مشخص در حیطه‌ی زبان انگلیسی برای اهداف دانشگاهی بیشتر تاکید می‌کردند.

در آخر پیشنهاد اساتید این بود که تعداد دانشجویان در کلاس‌ها کاهش یابد (برحسب سطح)، اهداف آموزش زبان در حیطه‌ی پزشکی مشخص شود و بعد بر اساس آن اهداف مطالب درسی مناسب نیاز یادگیرندگان فراهم گردد.

بحث

بخش اول این مطالعه مربوط به ارزیابی نگرش‌های دانشجویان پزشکی و اساتید زبان انگلیسی نسبت به کتاب زبان تخصصی پزشکی بود. نتایج مطالعه نشان داد که هیچ تفاوت معناداری ($P = 0/156$) بین نگرش دانشجویان پزشکی و اساتید زبان انگلیسی نسبت به کتاب وجود ندارد، ولی تفاوت معناداری ($P = 0/001$) بین نگرش آنها نسبت به شش جنبه از کتاب وجود داشت در نتیجه فرضیه‌ی اول تایید و فرضیه‌ی دوم نقض می‌شود. بررسی دقیق یافته‌ها نشان داد که تفاوت معنی داری بین نگرش آن‌ها نسبت به ۴ جنبه از کتاب (کاربرد، مرتبط بودن آن با اهداف کرس، مسایل زبانی و

زبان به وجود می‌آورد. نتایج این مطالعه با نتایج مطالعه‌ی کریم خانلویی و هم کارانش مطابقت دارد (۱۴). سوزانی هم در تحقیق خود بیان کرده است که یکی از بزرگترین چالش‌های کلاس‌های پزشکی پرجمعیت بودن آن‌هاست که باعث می‌شود اساتید نتوانند کلاس را به‌خوبی اداره کنند. علاوه براین، به دلیل کمبود زمان و زیاد بودن مطالب درسی، اساتید زمان کافی ندارند به مشکلات همه‌ی دانشجویان رسیدگی کنند، در نتیجه این خود باعث کسل شدن دانشجویان و ضعیف شدن انگیزه‌ی آن‌ها نسبت به یادگیری زبان می‌شود. سوزانی در پایان خواستار کاهش تعداد دانشجویان در یک کلاس شد (۱۵).

اگرچه نگرش‌های متفاوتی نسبت به طراحی کتاب بین اساتید و دانشجویان وجود دارد ولی هر دو گروه بر این باورند که طراحی خوب یک کتاب می‌تواند انگیزه و علاقه‌ی استفاده از آن کتاب را بالا ببرد. شلدون در مقاله‌ی خود به طراحی و صفحه بندی خوب یک کتاب تاکید می‌کند. مک دوناف و شاو هم به ویژگی‌های فیزیکی کتاب مانند تصاویر، عکس‌ها، جداول و نمودارها اشاره می‌کند و می‌گوید که باید ارزش آموزشی داشته باشند (۱۶).

اگرچه اساتید و دانشجویان نگرش‌های متفاوتی نسبت به مهارت خواندن و درک مطلب در کتاب داشتند ولی هر دو گروه مهارت خواندن و درک و مطلب را برای دانشجویان پزشکی ضروری می‌دانستند. زارعین در تحقیقات خود به اهمیت مهارت خواندن دانشجویان پزشکی اشاره می‌کند (۱۷). در مطالعه‌ی مزدایاسنا و تحرییان بیشتر اساتید و دانشجویان رشته‌های پرستاری و مامایی به اهمیت مهارت خواندن اشاره کردند (۱۸).

علی‌رغم کلاس‌های پرجمعیت و نبود کتب مناسب نیاز یادگیرندگان، چالش‌های دیگری نیز از قبیل نبود اهداف مشخص در حیطه‌ی آموزش زبان، کمبود زمان، ناهمگون بودن سطح زبانی دانشجویان، ناکافی بودن دانش پزشکی

محتوی آن) وجود نداشت، ولیکن تفاوت معنی داری بین نگرش آنها نسبت به دو جنبه از کتاب (مهارت‌ها، وتنوع تمرینات و طراحی آن) وجود داشت. درجنبه‌ی کاربرد به بررسی دسترس بودن کتاب و مطالب کمکی؛ درجنبه‌ی ارتباط اهداف به بررسی همخوانی اهداف کتاب با اهداف واحد درسی و مناسب بودن آن برای مخاطبان؛ در جنبه‌ی موضوعات زبانی به بررسی جملات ساختاری پایه، ارایه لغات از ترتیب ساده به مشکل، تکرار لغات، ارایه‌ی تعداد لغات جدید در هر درس، تلفظ واژگان، اهمیت ریشه شناسی کلمات، تاثیر ریشه‌شناسی کلمات و روش‌های مهم یادگیری لغات؛ در جنبه‌ی محتوا به بررسی جالب بودن موضوعات کتاب، ترتیب مطالب از نظر موضوعی، محتوای مطالب بر اساس نیاز، بر اساس معلومات قبلی، براساس رشته‌ی تحصیلی و سطح مهارت دانشجویان پرداخته شده است. به‌طوری‌که نگرش دانشجویان و اساتید به این چهار جنبه از کتاب مثبت بوده است.

در جنبه مهارت‌ها به بررسی مهارت خواندن و صحبت کردن و در جنبه‌ی تنوع و طرح به بررسی تنوع تمرین‌ها و طراحی و صفحه بندی کتاب پرداخته شده است. در جنبه‌ی مهارت‌ها مشاهده شد که هم دانشجویان و هم اساتید برآن باورند که کتاب به توانایی صحبت کردن یادگیرندگان کمک نمی‌کند ولی در مورد مهارت خواندن، تناقضی بین دو گروه وجود داشت. در جنبه‌ی تنوع و طرح، هم دانشجویان و هم اساتید از تنوع تمرین‌ها و تکالیف کتاب راضی بودند ولی در مورد طراحی کتاب، بین نگرش دو گروه تفاوتی وجود داشت. به‌طوری‌که دانشجویان از طراحی کتاب زیاد راضی نبودند.

بخش دوم این مطالعه مربوط به بررسی چالش‌های یادگیری و آموزش زبان در حیطه‌ی پزشکی بود. یافته‌های مصاحبه نشان داد که کلاس‌های پرجمعیت یکی از بزرگترین دغدغه‌های بسیاری از دانشگاه‌های پزشکی ایران است، که چالش‌های زیادی را هم برای دانشجویان و هم برای اساتید

دارد ولی بیشتر اساتید این کتاب را به تنهایی برای آموزش زبان تخصصی کافی نمی‌دانند. علاوه بر این، آن‌ها بر این عقیده‌اند که تعداد دانشجویان، در هر کلاس‌ها باید کاهش یابد، اهداف آموزش زبان در حیطه‌ی پزشکی مشخص شود و بعد بر اساس آن اهداف مطالب درسی مناسب نیاز یادگیرندگان فراهم گردد.

تقدیر و تشکر

نویسندگان مقاله بر خود لازم می‌دانند از تمامی اساتید و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زنجان، تهران، شهید بهشتی و آزاد اسلامی تهران که ما را در انجام این پژوهش یاری نمودند، تقدیر و تشکر نمایند.

References

- 1- Riazi A. Features of quality EAP textbooks: Insights from literature and book reviews. In: Kiany GR, Khayyamdar M. (Eds.) Proceedings of the first national ESP/EAP conference. Vol 1. Tehran: SAMT publication; 2005:35-43.
- 2- Cunningsworth A. Choosing your coursebook. Oxford: Heinemann; 1995.
- 3- Dudley-Evans T, St John M. Developments in ESP: A multi-disciplinary approach. Cambridge: Cambridge University Press; 1998.
- 4- Hutchinson T, Waters A. English for Specific Purposes: a Learning – centered approach. Cambridge: CUP; 1987.
- 5- Swales J. ESP: The Textbook Problem. *The ESP Journal*. 1980; (1)1:11-23.
- 6- Jones GM. ESP textbooks: Do they really exist? *English for Specific Purposes*. ۱۹۹۰; (9)1: 89-93.

اساتید زبان، کمبود یا عدم وجود تجهیزات بصری و سمعی، و پایین بودن سطح مهارت زبانی دانشجویان وجود دارد. در مطالعه‌ی اسلامی‌راسخ مشخص گردید که اکثر دانشجویان پزشکی با چالش‌هایی از قبیل کلاس‌های پرجمعیت، پایین بودن دانش پزشکی اساتید زبان، پایین بودن سطح مهارت خود دانشجویان، کلاس‌های معلم محور، استفاده بی رویه از ترجمه و کمبود امکانات سمعی و بصری روبرو هستند که با نتایج تحقیق ما همخوانی دارد (۱۹).

نتیجه گیری

اگرچه نتایج مطالعه نشان می‌دهد که نگرش‌های مثبتی بین اساتید زبان و دانشجویان پزشکی نسبت به کتاب زبان تخصصی پزشکی و بیشتر جنبه‌های مختلف آن وجود

- 7- Hutchinson T, Waters A. How communicative is ESP. *The ESP Journal*. 1984; (38)2: 108-113.
- 8- Litz D. Textbook Evaluation and ELT Management: A South Korean Case Study. *The Asian EFL Journal*. 2005. Retrieved from: http://www.asian-efl-journal.Com/Litz_thesis.pdf.
- 9- Brown J. The elements of language curriculum. Boston, MA: Heinle and Heinle Publishers; 1995.
- 10- Nunan D. Language teaching methodology: A textbook for teachers. London: Prentice Hall; 1991.
- 11- Cohen BJ. Medical Terminology: An Illustrated Guide. Wolther Kluwer Health: Lippincott Williams & Philadelphia; 2008.
- 12- Baleghizadeh S, Rahimi AH. Evaluation of an ESP textbook for the students of sociology. *Journal of Language Teaching and Research*.

2011; 2(5): 1009-1014.

13- Sheldon L. Evaluating ELT textbooks and materials. *ELT Journal*. 1980; 42(4): 237-246.

14- Karimkhanlouei G, Rahbar B, Bayat B. Mirroring the effect of stuffed classes on the utility of ESP classes: Challenges and students vs. teachers' attitudes. *Journal of Language Teaching and Research*. In press.

15- Suzani SM. Teaching ESP in the faculties of medicine and related fields: Bridging the gap between theory and practice. In: Kiany GR, Khayyamdar M.(Eds.) Proceedings of the first national ESP/EAP conference. Vol 3. Tehran: SAMT publication; 2005, 147-159.

16- McDonough J, Shaw C. Materials and methods in ELT: a teacher's guide. Oxford: Blackwell; 1993.

17- Zarein-Dolab S. Readers as learners: How EFL learners comprehend a reading text under different levels of language proficiency and content familiarity [Dissertation]. Bristol University England; (1997).

18- Mazdayasna G, Tahririan MH. Developing a profile of the ESP needs of Iranian students: The case of students of nursing and midwifery. *Journal of English for Academic purposes*. 2008; 7: 277-289.

19- Eslami-Rasekh Z. Teachers' voice vs. students' voice: A need analysis approach to English for academic purposes (EAP) In Iran. *The ELT Journal*. 2010; 3(1):2-11.

Perceptions of Medical Students and EFL Instructors of Their EAP Materials; Challenges and Implications for Iranian EAP Instructors

Mohebi M¹, Hessamy Gh¹, Karimkhanlouei G²

¹Dep of Linguistics and Foreign Languages, Payame Noor University, Tehran, Iran

²Dep of English Language, Zanzan University of Medical Sciences, Zanzan, Iran

Corresponding Author: Mohebi M, Dep of Linguistics and Foreign Languages, Payame-e- Noor University, Tehran, Iran

Email: Spring_1424@yahoo.com

Received: 6 Feb 2013

Accepted: 7 Jul 2013

Background and objective: EAP textbooks and materials are probably the most important elements in our academic English courses in Iran. Therefore, their evaluation can help to identify their strengths and weaknesses, and hence, to improve their quality. The purpose of this study was to examine the perceptions of EFL instructors and medical students of their EAP textbook. It was also an attempt to find out about the challenges they may face in their teaching and learning contexts.

Materials and Methods: To conduct this study, we selected 175 medical students and 25 EFL instructors from four medical universities (Tehran University, Shahid-Beheshti University, Tehran Islamic-Azad University, and Zanzan University). The instruments for gathering data were a questionnaire and interviews. Statistical *t*-test and MANOVA were used for analyzing the data.

Results: The quantitative analyses showed that there was no significant difference between the students' and EFL instructors' perceptions of their EAP textbook. However, there were significant differences between their perceptions of six different aspects of the textbook. Moreover, the qualitative data showed that overcrowded classes, lack of appropriate materials to the learners' needs, lack of clear objectives in the EAP context, and shortage of time were the major challenges instructors and students are faced with.

Conclusion: Although there were positive perceptions of the textbook, most of the instructors did not think that it was enough for an EAP course. Besides, they believed that the number of the students in their classes should be reduced; there should be clear objectives for EAP courses; and based on such objectives, relevant materials should be designed and developed for Iranian context.

Keywords: *Perceptions, EAP textbook, Instructors, Learners, Challenges*